

करावे तसे भरावे

चला, शिकू या...

- ◎ विध्यर्थ, आज्ञार्थ : सकारात्मक / नकारात्मक
- ◎ सर्वनाम / नाम + तृतीया
- ◎ कधी तरी / काही तरी
- ◎ सूचना देणे / सल्ला देणे / नियम सांगणे
- ◎ हवंय / नकोय
- ◎ जिथे / तिथे, जिकडे / तिकडे, ज्याने / त्याने, ज्याच्याशी / त्याच्याशी, ज्याला / त्याला
- ◎ आधी / मग, पूर्वी / आत्ता, अगोदर / नंतर
- ◎ जोडक्रियाविशेषणे : इकडेतिकडे, रात्रीअपरात्री ...

‘त्या’ची कविता
मी कुठे म्हणालो ‘परी’ मिळावी...
फक्त जरा ‘बरी’ मिळावी...
प्रयत्न मनापासून आहेत, मग...
किमान एक ‘तरी’ मिळावी...!
स्वप्नात तशा खूप भेटतात...
कधी तरी खरी मिळावी...
हवीहवीशी एक जखम...
एकदा तरी उरी मिळावी...!!
गालावर खळी नको तिच्या...
फक्त जरा हसरी मिळावी...!
चंद्राइटकी सुंदर नकोच...
फक्त जरा लाजरी मिळावी...!!
मी कुठे म्हणालो परी मिळावी...
फक्त जरा बरी मिळावी...!!

- मंगेश पाडगावकर

१ तो आणि ती

१. पुढील काव्यांश वाचू या आणि ‘ती’ची कविता पूर्ण करू या.

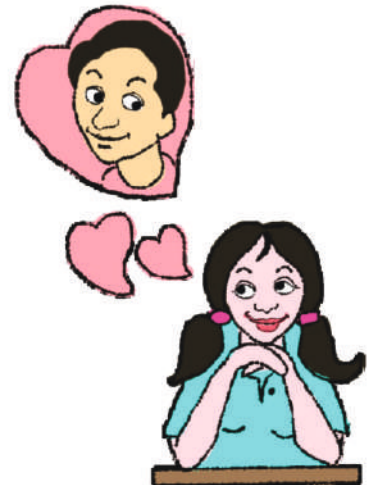
‘ती’ची कविता

मी कुठे म्हणाले ‘देखणा’ मिळावा...

एवढंच की जरा ‘शहाणा’ मिळावा...

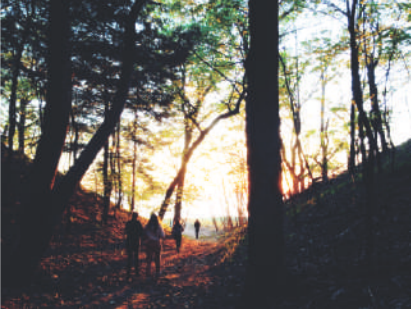
नुसती छप्पन इंचांची छाती नको...

मनाचा ‘सच्चा बाणा’ असावा...!!

२. वाचू या.

कधी कधी मलाही वाटते, की आपण पहाटेच उठावे, छानसे उबदार कपडे चढवावेत, झकास शूज घालावेत आणि पहाटेच्या अंधुक प्रकाशात घराबाहेर पडावे. रस्त्यावरून रुबावात झपाझप चालावे. फिरायला आलेल्या तरुण मुलामुलींना मागे टाकून पळत पळत टेकडी चढावी. आपला जोश आणि उत्साह पाहून त्यांनी चकित व्हावे. उगवता सूर्य प्रत्यक्ष पाहणे हा अनुभव मन प्रसन्न करणारा असतो असे मी वाचले आहे. टेकडीच्या माथ्यावरून तो अनुभव रोज घ्यावा. मग पुन्हा तेवढ्याच उत्साहाने पळत घरी परत यावे आणि आरशासमोर उभे राहून आपले सडपातळ शरीर आणि जवळपास खपाटीला गेलेले पोट कौतुकाने डोळे भरून न्याहाळावे.

३. जोड्या लावू या.

क.	टेकडी	१. न्याहाळावे
ख.	अनुभव	२. चढवावे
ग.	पोट	३. चढावी
घ.	कपडे	४. घ्यावा

क.

ख.

ग.

घ.

‘करावे मनाचे...’

प्रत्येकानं आपलं आयुष्य कसं जगावं हा ज्याचा त्याचा वैयक्तिक प्रश्न आहे. ‘माय लाईफ, माय चॉइस’ हा दीपिका पदुकोणचा व्हिडीओही असंच काहीसं सांगतो. त्यामुळे त्यात नावीन्य काही नाही. **स्त्रियांनी** काय करावं, काय करू नये हे ठरवण्याचा हक्क सर्वस्वी त्यांनाच आहे. तसंच, लग्न करायचं की नाही, लग्नाआधी संबंध ठेवावेत की नाही, विवाहबाह्य संबंध ठेवावेत की नाही, हाही सर्वस्वी वैयक्तिक मुद्दा आहे. यावर **एखाद्यानं** बंधन घालावं असं अजिबातच काही नाही. मग **तिनं** मांडलेली मतं का स्वीकारली जाऊ शकत नाहीत? **दीपिकानं** असं काय नवीन मांडलंय जे याआधी जगात घडत नव्हतं? याआधीही या व्हिडीओमधल्या अनेक विषयांवर चर्चा झाली आहे. परंतु स्त्रीविषयक इतर अनेक प्रश्न आहेत जे या व्हिडीओमध्ये मांडले गेले नाही आहेत. त्यावरही बोलणं गरजेचं आहे. याची सुरुवात आपल्या घरातूनच व्हायला हवी. **मुलींनी** स्वयंपाक शिकला पाहिजे अशी अपेक्षा असेल, तर तो **मुलांनीही** शिकला पाहिजे. असंही म्हटलं जातं की, **दीपिका पदुकोणनं** ‘माय लाईफ, माय चॉइस’ या व्हिडीओच्या माध्यमातून महिला सबलीकरणाला प्रोत्साहन दिलं आहे. **दीपिकानं** पब्लिसिटी स्टंट म्हणून असं केलं असेल अशीही चर्चा झाली. गेल्या काही महिन्यांपूर्वी **दीपिकानं** असाच एक अनुभव घेतला. तिच्या एका फोटोविषयी एका **वृत्तपत्रानं** एक बातमी केली होती आणि तो चर्चेचा विषय बनला होता. तरीही **तिनं** स्वतःच्या आयुष्यावर त्याचा परिणाम होऊ दिला नाही. उलट, हा व्हिडीओ प्रदर्शित करून **तिनं** आपली याविषयीची मतं जगासमोर मांडली. म्हणूनच म्हटलं आहे, ‘ऐकावे जनाचे, करावे मनाचे’.

क्रियापद अकर्मक असल्यास त्याचे रूप कायम नपुंसकलिंगी, तृतीय पुरुषी आणि एकवचनी असते.

सर्वनाम / नाम + तृतीया + अकर्मक क्रियापदाचे विध्यर्थी रूप

Pronoun / Noun + Instrumental + Desiderative Form of Intransitive Verbs

सर्वनाम / नाम	येणे
मी	यावे/ यावं
आम्ही / आपण	यावे/ यावं
तू	यावेस / यावंस
तुम्ही / आपण	यावे(त) / यावं(त)
तो / ते / ती	यावे / यावं
शिक्षक / बाळ / शिक्षिका	
ते / ती / त्या	

टीप : वाक्यात कर्म दिलेले नसेल तर क्रियापद नेहमी नपुंसकलिंगी एकवचनी राहते.
पण : तू – यावेस / यावंस

याचप्रमाणे : येणे, धावणे, थांबणे, असणे, झोपणे...

सर्वनाम / नाम + तृतीया + सकर्मक क्रियापदाचे विध्यर्थी रूप (खाणे)

Pronoun / Noun + Instrumental + Desiderative Form of Transitive Verbs

सर्वनाम / नाम	+ तृतीया	(तो) आंबा	(ते) आंबे	(ती) कैरी	(त्या) कैऱ्या	(ते) फळ	(ती) फळे / फळं
मी	मी	खावा	खावे(त)	खावी	खाव्या(त)	खावे / खावं	खावी(त)
आम्ही / आपण	आम्ही / आपण	खावा	खावे(त)	खावी	खाव्या(त)	खावे / खावं	खावी(त)
तू	तू	खावास	खावेस	खावीस	खाव्यास	खावेस / खावंस	खावीस
तुम्ही / आपण	तुम्ही / आपण	खावा	खावे(त)	खावी(त)	खाव्या(त)	खावे(त) / खावं(त)	खावी(त)
तो	+ ने = त्याने	खावा	खावे(त)	खावी	खाव्या(त)	खावे / खावं	खावी(त)
शिक्षक	शिक्षकाने						
ती	+ ने = तिने						
शिक्षिका	शिक्षिकेने						
ते	+ ने = त्याने						
बाळ	बाळाने						
ते	+ ने = त्यांनी						
त्या	शिक्षकांनी						
ती	बाळांनी						

व्याकरण

याचप्रमाणे : पिणे, ऐकणे, वाचणे, लिहिणे, सांगणे, विचारणे, शिकणे, शिकवणे, फेकणे, पकडणे...

पुणेरी चिमटा

स्थळ - अर्थात पुणेच!

रेखाला दाखवण्याचा कार्यक्रम (चहा - पोहे!) सुरू असतो.

रेखाचे आई-बाबा आणि पाहुणे यांच्यातील सुसंवाद -

“पोहे रेखानंच केलेत बरं का!...”

“हो का? छान!...”

घर छान आहे तुमचं!”

“रेखानंच छान ठेवलंय!”

“बागही मस्तच!”

“रेखाच करते सगळं!”

“हे पेंटिंग बाकी खासच!”

“रेखानंच काढलंय...”

“हो का?... पण खाली सही मुळगांवकरांची दिसतेय...!”

“तीपण रेखानंच केलीय (!)”

विध्यर्थी वाक्यरचना

कर्ता	विभक्ती	प्रत्यय
१) शिक्षक २) लोक	तृतीया	ने (ए०व०) नी (अ०व०) उदा. १) शिक्षकाने शिकवावे / शिक्षकानं शिकवावं. २) लोकांनी वाचावे / वाचावं.
कर्म	द्वितीया	
१) विद्यार्थी २) प्राणी-पक्षी		ला / स (ए०व०) ना / स (अ०व०) (क्रियापद : नपुं, तृ०पु० आणि ए०व०) उदा. १) शिक्षकाने / शिक्षकानं विद्यार्थ्यांना शिकवावं. २) लोकांनी प्राण्या-पक्ष्यांना वाचवावं.

३

वाक्ये बनवू या.

तिने		पेरू	पोहोचणे
त्याने	ही	कादंबरी	बोलणे
तुम्ही	नेहमी	वेळेवर	वाचणे
तू	हा	खरे	करणे
त्यांनी		पौष्टिक	खाणे
आपण		अभ्यास	

उदा. आपण ही कादंबरी वाचावी.

१.
२.
३.
४.
५.
६.
७.
८.
९.
१०.

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. मी - वाचणे

मी वाचावे.

आम्ही - बोलणे

तू - खेळणे

तुम्ही - करणे

तो - जाणे

ती - जिंकणे

ते (अ.व.) - लिहिणे

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

मी वाचावे.

आम्ही बोलावे.

तू खेळावेस.

तुम्ही करावे.

त्याने जावे.

तिने जिंकावे.

त्यांनी लिहावे.

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. वर्तमानपत्र - वाचणे

वर्तमानपत्र वाचावे.

कविता - करणे

भाषा - शिकणे

व्यायाम - करणे

नृत्य - शिकणे

पैसे - कमवणे

शोध (अ.व.) - लावणे

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

वर्तमानपत्र वाचावे.

कविता करावी.

भाषा शिकावी.

व्यायाम करावा.

नृत्य शिकावे.

पैसे कमवावेत.

शोध लावावेत.

► अ.पु. ६-८

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. वर्तमानपत्र - वाचणे

अगं / अरे, कधी तरी वर्तमानपत्र वाचावे. अगं / अरे, कधी तरी वर्तमानपत्र वाचावे.

कविता - करणे

भाषा - शिकणे

व्यायाम - करणे

नृत्य - शिकणे

घर - आवरणे

अभ्यास - करणे

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

अगं / अरे, कधी तरी कविता करावी.

अगं / अरे, कधी तरी भाषा शिकावी.

अगं / अरे, कधी तरी व्यायाम करावा.

अगं / अरे, कधी तरी नृत्य शिकावे.

अगं / अरे, कधी तरी घर आवरावे.

अगं / अरे, कधी तरी अभ्यास करावा.

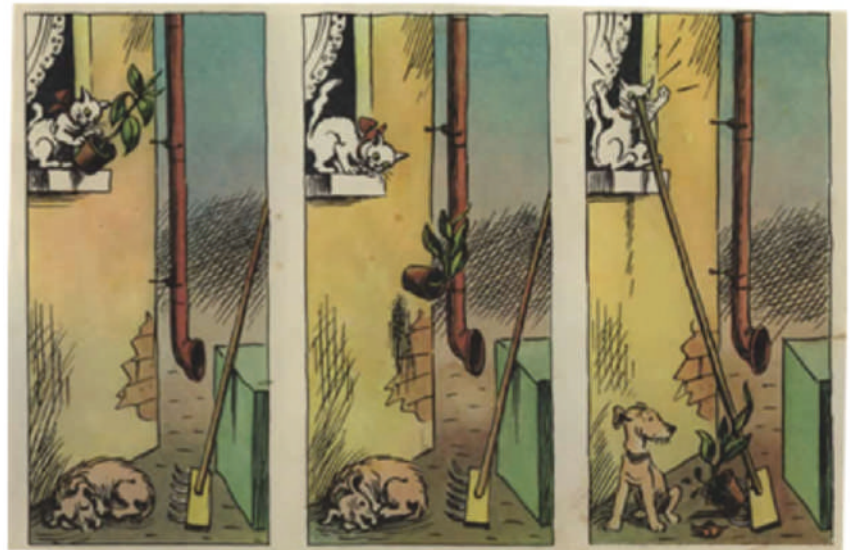
शिक्षक / शिक्षिका	विद्यार्थी / विद्यार्थिनी
उदा. मी - वाचणे	
मी काही तरी वाचावे.	मी काही तरी वाचावे.
आम्ही - बोलणे	आम्ही काही तरी बोलावे.
तू - खेळणे	तू काही तरी खेळावेस.
तुम्ही - करणे	तुम्ही काही तरी करावे.
आपण - बघणे	आपण काही तरी बघावे.
तो - खाणे	त्याने काही तरी खावे.
ती - सांगणे	तिने काही तरी सांगावे.
ते (अ.व.) - लिहिणे	त्यांनी काही तरी लिहावे.
त्या - वाचणे	त्यांनी काही तरी वाचावे.
ते (ए.व.) - पाहणे	त्याने काही तरी पाहावे.
ती (अ.व.) - छापणे	त्यांनी काही तरी छपावे.

शिक्षक / शिक्षिका	विद्यार्थी / विद्यार्थिनी
उदा. वाचणे	
वाचावे नेटके.	वाचावे नेटके.
बघणे	बघावे नेटके.
बोलणे	बोलावे नेटके.
खेळणे	खेळावे नेटके.
करणे	करावे नेटके.
लिहिणे	लिहावे नेटके.

४

खालील चित्रावरून
म्हण ओळखू या.

तसे

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. किती मोठ्यानं बोलतोस तू!

हळू बोलावं, रे.

किती उशिरा उठतोस तू!

किती खोटं बोलतोस तू!

किती भरभर जेवतोस तू!

किती लवकर भडकतोस तू!

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

हळू बोलावं, रे.

लवकर उठावं, रे!

खरं बोलावं, रे!

सावकाश जेवावं, रे!

शांत राहावं, रे!

टीप :

पुरुषाला उद्देशून : शांत राहावं !

स्त्रीला उद्देशून : शांत राहावं, गं!

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. आश्चर्याने

आई-वडिलांनी माझ्याकडे आश्चर्याने पाहिले. आई-वडिलांनी माझ्याकडे आश्चर्याने पाहिले.

गर्वाने

भावुक

कौतुकाने

उत्साहाने

आनंदाने

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

आई-वडिलांनी माझ्याकडे गर्वाने पाहिले.

आई-वडिलांनी माझ्याकडे भावुक होऊन पाहिले.

आई-वडिलांनी माझ्याकडे कौतुकाने पाहिले.

आई-वडिलांनी माझ्याकडे उत्साहाने पाहिले.

आई-वडिलांनी माझ्याकडे आनंदाने पाहिले.

५

आम्रयोग

१. ऐकू या.

२. कंसातील क्रियापदांचे योग्य रूप रिकाम्या जागी भरू या.

(जाणे, आंजारणे, घेणे, नेणे, बोलणे, घेणे, करावं, पुटपुटणे, खाणे, फिरवणे, घेणे, जाणे, खाणे, गोंजारणे, खाणे)

आंबा प्रथम हातांनी त्याला थोडं त्याच्या त्या नितळ

सालीवरून हात देखापासून चोचीपर्यंत एक हळुवार मीड त्याच्या

नकट्या नाकाचं थोडं कौतुक मग तो धुतला नाही तरी चालेल. आंबा हा

स्वभावतःच स्वच्छ असतो, एखाद्या अजाण, निरागस पोरासारखा. मग त्याच्याशी थोडं बोबडं एकदा तरी हवेत उडवून हलक्या हाताने झेलून मग मनामध्ये मंत्र , 'झेलला तरी चेंडू नव्हे, तोलला तरी माल नव्हे, सोलली तरी साल नव्हे, कच्चा म्हणून कैरी नव्हे आणि खाल्ला म्हणून वैरी नव्हे.' मग आंबा डोळ्यांनी , डोळ्यांच्या जवळ , डोळ्यांवरून फिरवून त्याच्या रंगात रंगून मग त्याला नाकानं , त्याच्या वासात विरून

६

बसस्टॉप

१. दोघा-दोघांचे गट करून खालील उतारा वाचू या आणि एकमेकांच्या मदतीने कंसातील शब्दांची तृतीया विभक्तीतील रूपे रिकाम्या जागी लिहू या.

माझी बस नेहमी एक किंवा दोन (मिनिट) (क) चुकते. आजही असंच झालं. पण त्यामुळेच मला तो दिसला. खूप (वर्ष) (ख) बघितल्यामुळे मी त्याला थोडा वेळ ओळखलंच नाही. काही (क्षण) (ग) माझ्या लक्षात आलं, की मी त्याला बऱ्याच (वर्ष) (घ) पाहते आहे. मधल्या (काळ) (च) तो खूप बदलला होता. पण तरीही मला त्याची ओळख पटली. थोड्या (वेळ) (छ) मला आमची शेवटची भेट आठवली. तेव्हाही आम्ही बसस्टॉपवरच भेटलो होतो. प्रथम आमच्या भेटी दर दोन (दिवस) (ज) होत. नंतर दोन (आठवडे) (झ) होऊ लागल्या आणि मग काही (महिने) (ट) आणि आता तर आम्ही बऱ्याच(वर्ष) (ठ) भेटत होतो. मी त्याला ओळखलं, पण (तो) (ड) मला ओळखलं की नाही हे मला कळलं नाही.

२. आता हाच उतारा ऐकू या.

चिंगीची आई बाहेर गेली आहे. चिंगीची मैत्रीण रिकी चिंगीला खालील पाककृती शिकवते.

चिंगीनं केलं मस्त सँडविच

रिकी : ब्रेडच्या कापांना लोणी लाव. नंतर त्यावर चटणी लाव. त्यावर आधी कांद्याचे काप, त्यावर टोमॅटो आणि काकडीचे काप ठेव. वर मिरपूड आणि मीठ भुरभुरव. वर दुसरा ब्रेडचा काप ठेव. टोमॅटोसॉसबरोबर खायला दे.

चिंगीचं सँडविच खूपच छान झालं आहे. ती तिच्या शाळेच्या मासिकासाठी हीच पाककृती लिहिते.

साहित्य - ब्रेडचे २ तुकडे, लोणी, सँडविचची चटणी, कांद्याचे पातळ काप २-३, टोमॅटोचे पातळ काप २-३, काकडीचे पातळ काप २-३, मिरपूड, मीठ चवीला.

कृती - ब्रेडच्या कापांना लोणी लावावे.

आता आपली पाळी. आपल्या आवडत्या पदार्थाची पाककृती लिहू या.

पाककृती लिहू या आणि एक छानसे छायाचित्रही लावू या!

पदार्थ-

साहित्य-

छायाचित्र

कृती -

८

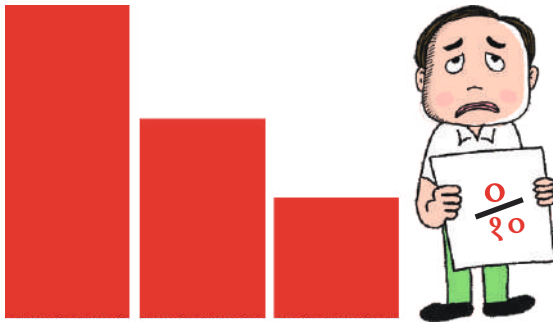
रिकाम्या जागी योग्य ते सर्वनाम भरू या.

अ.पु. ११

उदा. त्याने व्यायाम करावा.

१.

..... मेहनत करावी

२.

..... भांडू नये

३

..... वेळेवर निघावे

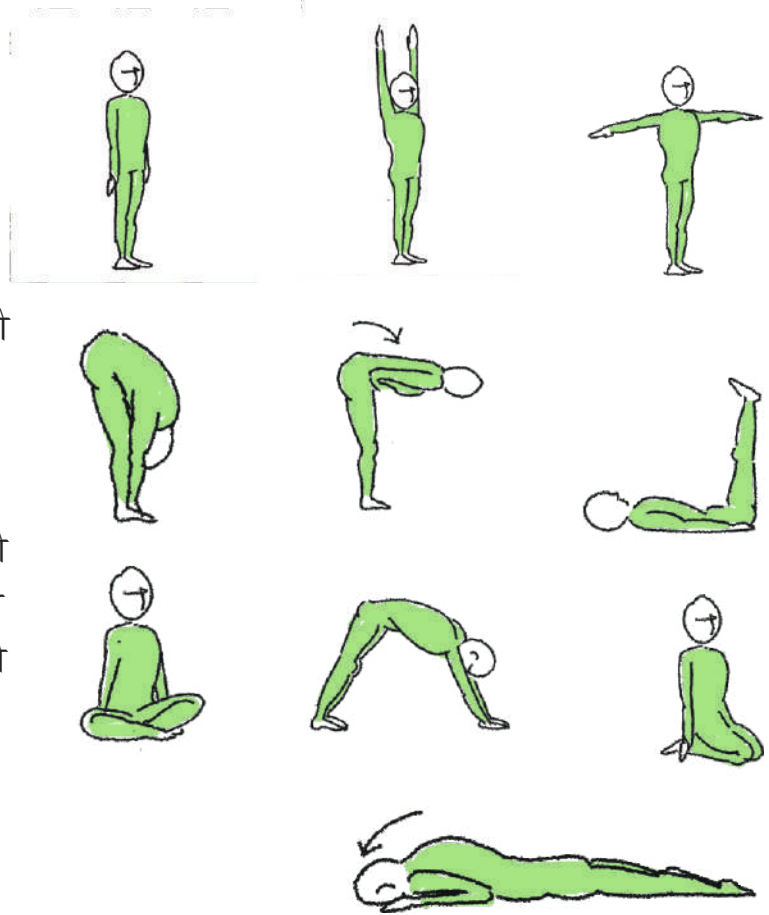
९ वाक्ये बनवू या.

उदा. विद्यार्थी (अ.व.) - शिक्षक (अ.व.) - नम्रपणे - वागणे - विद्यार्थ्यांनी शिक्षकांशी नम्रपणे वागावे.

१. तो - ती - खोटे - न बोलणे -
२. लहान मुले - मोठे - आदराने - वागणे -
३. तो - ते (अ.व.) - लपंडाव - खेळणे -
४. मीनल - दीपाली - संपर्क - साधणे -

१० चला, योगासने करू या.

- क. ताठ उभे राहणे
- ख. हात वर करणे
- ग. कमरेत वाकणे
- घ. डोके गुडघ्यात लावणे
- च. हात दोन्ही बाजूला सरळ ताणणे
- छ. पाय दुमडून बसणे
- ज. मांडी घालून बसणे
- झ. कपाळ जमिनीला टेकवणे
- ट. पोटावर झोपून डोके वर उचलणे
- ठ. पाठीवर झोपून पाय वर उचलणे
- ड. पुढे वाकून हात जमिनीवर टेकणे

२. आंतरजालावर एखादी चित्रफीत पाहून सूर्यनमस्कार समजून घेऊ या.

११ वाचू या.

खोटे कधी बोलू नये
चोरी कधी करू नये
शिवी कोणा देऊ नये
कोणासंगे भांडू नये

गोड फार खाऊ नये
पाहिले ते मागू नये
चित्ती धरी जो हे बोल
त्याचे कल्याण होईल.

१२ रिकाम्या चौकटींत योग्य ते क्रियापद लिहू या.

(ऐकावे, पाहावे, बोलावे)

वाईट (क) नये!

वाईट (ख) नये!

वाईट (ग) नये!

सर्वनाम	+ तृतीया	(तो) आंबा	(ते) आंबे	(ती) कैरी	(त्या) कैऱ्या	(ते) फळ	(ती) फळे / फळं
मी	मी	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत
आम्ही / आपण	आम्ही / आपण	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत
तू	तू	खाऊ नयेस	खाऊ नयेस	खाऊ नयेस	खाऊ नयेस	खाऊ नयेस	खाऊ नयेस
तुम्ही / आपण	तुम्ही / आपण	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत
तो	+ ने = त्याने	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत	खाऊ नये	खाऊ नयेत
ती	+ ने = तिने						
ते	+ ने = त्याने						
ते	+ नी = त्यांनी						
त्या							
ती							

व्याकरण

टीप :

असणे - असावे (होकारार्थी)

असू नये / न + असावे= नसावे (नकारार्थी)

सराव

शिक्षक / शिक्षिका

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

उदा. प्रदूषण (न करणे)

प्रदूषण करू नये.

प्रदूषण करू नये.

वाट (न सोडणे)

वाट सोडू नये.

नकाशा (न विसरणे)

नकाशा विसरू नये.

काळजी (न करणे)

काळजी करू नये.

साहित्य (न हरवणे)

साहित्य हरवू नये.

मद्यपान (न करणे)

मद्यपान करू नये.

कपडे (न मळवणे)

कपडे मळवू नयेत.

झाडे (न तोडणे)

झाडे तोडू नयेत.

शिक्षक / शिक्षिका	विद्यार्थी / विद्यार्थिनी
उदा. मी - वाचणे	
मी वाचू नये.	मी वाचू नये.
आम्ही - बोलणे	आम्ही बोलू नये.
तू - खेळणे	तू खेळू नयेस.
तुम्ही - करणे	तुम्ही करू नये.
तो - जाणे	त्याने जाऊ नये.
तू - जाणे	तू जाऊ नयेस.
ते (अ.व.) - लिहिणे	त्यांनी लिहू नये.

१३

कसे जगावे, कसे वागावे?

सत्याने वागून नेहमी
जीवन आपुले जगावे...
चेहऱ्यावर स्मितहास्य
नेहमी बाळगून चालावे...
येणाऱ्या जाणाऱ्यांकडे
आनंदाने पाहावे...

जगात खूप भांडण तंटे
आपण शांत राहावे...
सतत तोंडात मध आणि
मस्तकी बर्फ धरावे...

विध्यर्थ - नकारार्थी

सर्वनाम	+ तृतीया	येऊ		का?
मी	मी		नये	
तू	तू		नयेस	
तुम्ही / आपण	तुम्ही / आपण		नये	
तो	+ ने = त्याने		नये	
ती	+ ने = तिने		नये	
ते	+ ने = त्याने		नये	
ते	+ नी = त्यांनी		नये	
त्या			नये	
ती			नये	

१४ खालील उत्तरांना योग्य प्रश्न लिहू या.

मी आत्ता त्यांना फोन करू नये का?

आपण सिनेमा बघू नये का?

मी हा कुडता विकत घेऊ नये का?

तिने फिरायला जाऊ नये का?

त्यांनी खरेदीला जाऊ नये का?

त्यांनी थंड खाऊ नये का?

१.?

नाही रे, घड्याळात किती वाजलेत बघ. उशीर झालाय आता.

२.?

मुळीच नाही. दोन दिवसांपूर्वीच तर मॉलला जाऊन आले ते.

३.?

नाही. का बघायचा? झालाय की आपला एकदा बघून.

४.?

नाही. खूप थंडी आहे ना! सर्दी होईल.

५.?

नाही. ती एकटीच एवढ्या रात्री कशी जाईल बाहेर?

६.?

नको घेऊस. हा रंग खूप भडक आहे.

१५ सूचना, की सल्ला?

एका चिठ्ठीवर एखादी सूचना / एखादा सल्ला आज्ञार्थी रूपात लिहू या. तीच सूचना / तोच सल्ला विध्यर्थी रूपात चिठ्ठीच्या मागील बाजूस लिहू या. आता आपण चिठ्ठी घेऊन आपल्या सहकाऱ्याकडे जाऊ या. एकमेकांना आपापल्या चिठ्ठीची आज्ञार्थी बाजू दाखवून विध्यर्थी रूप विचारू या, आणि चिठ्ठ्यांची अदलाबदल करू या.

काळजी घ्या

काळजी घ्यावी

सेवा करा

सेवा करावी

नियम पाळा

नियम पाळावेत

व्यायाम कर

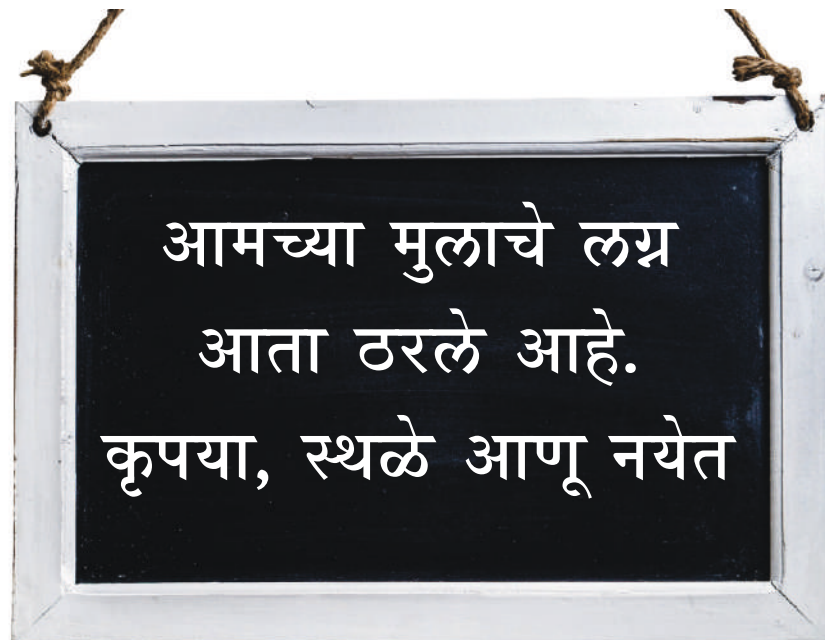
व्यायाम करावास

...

...

करा आणि शिका

पुणेरी पाटी

१६

काही गोष्टी चारचौघांमध्ये करणे हे असभ्यपणाचे मानले जाते.
कोणत्या ते पाहू या आणि योग्य जोड्या जुळवू या.

(१. नाक शिंकरू नये २. घोरू नये ३. पादू नये ४. ढेकर देऊ नये ५. जांभया देऊ नये
६. भुरके मारत चहा पिऊ नये ७. खाजवू नये ८. खाताना तोंडाचा आवाज करू नये)

क.

ख.

घ.

ग.

च.

छ.

ज.

झ.

सर्वनाम	+ चतुर्थी	(तो) आंबा	(ते) आंबे	(ती) कैरी	(त्या) कैऱ्या	(ते) फळ	(ती) फळे / फळं
मी	मला	खावासा वाटतो	खावेसे वाटतात	खावीशी वाटते	खाव्याशा वाटतात	खावेसे वाटते / खावंसं वाटतं	खावीशी वाटतात
आम्ही	आम्हाला						
आपण	आपल्याला						
तू	तुला						
तुम्ही	तुम्हाला						
आपण	आपल्याला						
तो	त्याला						
ती	तिला						
ते	त्याला						
ते	त्यांना						
त्या							
ती							

श्राकरण

टीप :

जर कर्म नसेल तर क्रियापद नपुंसकलिङ्गी नामाप्रमाणे चालते.

उदा. मला बाहेर जावेसे वाटते / जावंसं वाटतं.

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. शिरा

खावासा वाटतो

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

खावासा वाटतो

खीर

खावीशी वाटते

लोणचं

खावंसं वाटतं

पोहे

खावेसे वाटतात

पोळ्या

खाव्याशा वाटतात

बिस्किटं

खावीशी वाटतात

सराव

पुस्तक वाचणे - उदा. मला कधी कधी पुस्तक वाचावंसं वाटतं.

१. कविता करणे -
२. खोखो खेळणे -
३. पुरणपोळी खाणे -
४. चित्र काढणे -
५. चित्रपट पाहणे (अ.व.) -

लिहिताना :

एकवचन	अनेकवचन
मी हवा आहे	आम्ही / आपण हवे आहोत
मी हवी आहे	आम्ही / आपण हव्या आहोत
तू हवा आहेस	तुम्ही / आपण हवे आहात
तू हवी आहेस	तुम्ही / आपण हव्या आहात
तो हवा आहे	ते हवे आहेत
ती हवी आहे	त्या हव्या आहेत
ते हवे / हवं आहे	ती हवी आहेत

बोलताना :

एकवचन	अनेकवचन
मी हवाय	आम्ही / आपण हवेहोत
मी हवीये	आम्ही / आपण हव्याहोत
तू हवायस	तुम्ही / आपण हवेहात
तू हवीयेस	तुम्ही / आपण हव्याहात
तो हवाय	ते हवेत
ती हवीय / हवीये	त्या हव्यात / हव्यायत /
ते हवंय	ती हवीत / हवीयत / हवीयेत

शिक्षक / शिक्षिका

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

उदा. त्यांना मुलगा हवा आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना मुलगा हवाय? काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना मुलगा हवाय?

त्यांना नवीन टीव्ही हवा आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना टीव्ही हवाय?

त्यांना नवीन मोबाईल हवा आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना मोबाईल हवाय?

त्यांना मुलगी हवी आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना मुलगी हवीये?

तिला सोन्याची अंगठी हवी आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? तिला सोन्याची अंगठी हवीये?

त्यांना नवीन कपडे हवे आहेत.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना नवीन कपडे हवेत?

त्यांना थोडी मोकळीक हवी आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना मोकळीक हवीये?

त्यांना नवीन घर हवं आहे.

काय म्हणतेस! खरंच? त्यांना नवीन घर हवंय?

सराव

अ.पु. १४-१६

शिक्षक / शिक्षिका

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

उदा. मला आंबा खावासा वाटतोय.

मला आंबा हवाय.

मला आंबा हवाय.

मला कैरी खावीशी वाटतेय.

मला कैरी हवीय.

मला पुरी खावीशी वाटतेय.

मला पुरी हवीय.

मला शिरा खावासा वाटतोय.

मला शिरा हवाय.

मला पोहे खावेसे वाटतायत.

मला पोहे हवेत.

मला केळी खावीशी वाटतायत.

मला केळी हवीत.

मला लाल गोळ्या खाव्याशा वाटतायत.

मला लाल गोळ्या हव्यात.

१८ ... का?

तुला लाल गोळ्या हव्यात का?

हो, मला लाल गोळ्या हव्यात.

नाही, मला लाल गोळ्या नकोत.

लिहिताना :

एकवचन	अनेकवचन
मी नको आहे	आम्ही / आपण नको आहोत
तू नको आहेस	तुम्ही / आपण नको आहात
तो / ती/ते नको आहे	ते / त्या / ती नको आहेत

व्याकरण

बोलताना :

एकवचन	अनेकवचन
मी नकोय	आम्ही / आपण नकोत
तू नकोयस	तुम्ही / आपण नको आहात
तो / ती / ते नकोय	ते / त्या / ती नकोयत

१९ पुढील वाक्ये नकारार्थी लिहू या.

उदा. मला आंबा हवाय. मला आंबा नकोय.

१. मला कैरी हवीये.
२. मला चिंच हवीये.
३. मला चहा हवाय.
४. मला पोहे हवेत.
५. मला बोरे हवीत.
६. मला लाल गोळ्या हव्यात.

आहे	नाही
हवा आहे / हवाय	नको आहे / नकोय

२० खेळू या.

१. व्यवसाय ओळखू या.
 - ♦ एका विद्यार्थ्याने एक व्यवसाय मनात धरावा.
 - ♦ इतर विद्यार्थ्यांनी प्रश्न विचारावेत.
 - ♦ ज्याने मनात व्यवसाय धरला असेल, त्याने फक्त हो किंवा नाही या स्वरूपात उत्तरे द्यावीत.
 - ♦ इतर विद्यार्थी त्या व्यवसायाचे नाव ओळखेपर्यंत खेळ सुरू रहावा.
 - ♦ पुढे दिल्याप्रमाणे प्रश्न विचारावेत.

वेळ	जागा	पोषाख	स्वरूप	पगार / पैसे	संपर्क
तुम्ही ९ ते ५ काम करता का?	तुम्ही घरी राहून काम करता का?	तुम्हाला औपचारिक वेष घालावा लागतो का?	तुम्हाला खूप वाचावं लागतं का?	तुम्हाला एका वेळच्या कामाचे पैसे मिळतात का?	तुम्ही एकटे काम करता का?
तुम्हाला ठराविक वेळ काम करावं लागतं का?	तुम्हाला रोज घरातून बाहेर पडावं लागतं का?	तुम्हाला गणवेश घालावा लागतो का?	तुम्हाला खूप लिहावं लागतं का?	तुम्हाला ठराविक पगार मिळतो का?	तुम्हाला कोणी वरिष्ठ आहेत का?
तुमच्या कामाच्या वेळा बदलतात का?	तुम्ही ऑफिसमध्ये बसून काम करता का?	तुम्हाला वेगवेगळी वेषभूषा आणि रंगभूषा करावी लागते का?	तुम्हाला लोकांना खूप समजवावं लागतं का?	तुमचा रोज पैशांच्या व्यवहाराशी संबंध येतो का?	तुमच्या हाताखाली लोक काम करतात का?
तुम्हाला पाळ्यांमध्ये काम करावं लागतं का?	तुम्हाला खूप चालावं लागतं का?		तुम्हाला दिवसभर संगणकासमोर बसावं लागतं का?		तुम्ही खूप लोकांशी बोलता का?
तुम्हाला रात्रपाळी करावी लागते का?			तुम्ही संगीताचा उपयोग करता का?		तुम्ही सतत फोनवर बोलता का?
	तुम्हाला परदेशी जावं लागतं का?		तुमचा अन्नधान्याशी संबंध येतो का?		
			तुमचा स्वतःचा व्यवसाय आहे का?		

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. तुम्ही ९-५ काम करता का?

हो, मी ९-५ काम करतो / करते.

तुम्ही ऑफिसमध्ये बसून काम करता का?

तुम्ही खूप लोकांशी बोलता का?

तुम्ही संगीताचा उपयोग करता का?

तुम्ही सतत फोनवर बोलता का?

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

हो, मी ९-५ काम करतो / करते.

हो, मी ऑफिसमध्ये बसून काम करतो / करते.

हो, मी खूप लोकांशी बोलतो / बोलते.

हो, मी संगीताचा उपयोग करतो / करते.

हो, मी सतत फोनवर बोलतो / बोलते.

शिक्षक / शिक्षिका

उदा. तुम्हाला औपचारिक वेष

घालावा लागतो का?

नाही, मला औपचारिक वेष

घालावा लागत नाही.

तुम्हाला खूप वाचावं लागतं का?

तुम्हाला ठराविक पगार मिळतो का?

तुम्हाला रात्रपाळी करावी लागते का?

तुम्हाला परदेशी जावं लागतं का?

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

नाही, मला औपचारिक वेष

घालावा लागत नाही.

नाही, मला खूप वाचावं लागत नाही.

नाही, मला ठराविक पगार मिळत नाही.

नाही, मला रात्रपाळी करावी लागत नाही.

नाही, मला परदेशी जावं लागत नाही.

जो / तो (ज्याने / त्याने)

अ.पु. १७

व्याकरण

सर्वनाम		
तो	जो	तो
	ज्याने	त्याने
	ज्याच्याशी	त्याच्याशी
	ज्याला	त्याला
ती	जी	ती
	जिने	तिने
	जिच्याशी	तिच्याशी
	जिला	तिला
ते	जे	ते
	ज्याने	त्याने
	ज्याच्याशी	त्याच्याशी
	ज्याला	त्याला
ते / त्या / ती	जे / ज्या / जी	ते / त्या / ती
	ज्यांनी	त्यांनी
	ज्यांच्याशी	त्यांच्याशी
	ज्यांना	त्यांना

२९

जान्हवी आणि तिचा जोडीदार

अ.पु. १९-२०

१. आता हा उतारा वाचू या.

कालपासून जान्हवी अगदी गप्पगप्प आणि उदास आहे. एरवी एवढी दंगा करणारी, हसरी मुलगी! का आली ही वेळ तिच्यावर? तिने ज्याच्यावर मनापासून प्रेम केले, ज्याच्यासाठी आई-वडिलांचा राग ओढवून घेतला, ज्याच्यामुळे तिला नोकरीही सोडावी लागली, त्याच्यामुळेच ही वेळ आली तिच्यावर. तो गेला; मागे वळूनही न पाहता निघून गेला.

२. खालील उताऱ्यातील मोकळ्या जागा भरू या.

(ज्याला - ५, ज्याच्यात, ज्याच्याहून, ज्याच्याशी, ज्याने - २)

उदा. ज्याला पाहताच ती प्रथमदर्शनी प्रेमात पडली, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

क. मागचा-पुढचा विचार न करता ती घरी घेऊन आली, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

ख. आपल्या घरच्या रीतिभाती तिने मन लावून शिकवल्या, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

ग. तिने आपले सर्वस्व मानले, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

घ. तिने इतका जीव लावला, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

च. जगात काहीच महत्वाचे आणि अमूल्य असे तिला वाटायचे नाही, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

छ. गप्पा मारताना तिला जगाचे भानही नसायचे, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

ज. काहीही केले तरी तिने नेहमी माफच केले, त्याने जाताना मागे वळूनही नाही पाहिले.

झ. सांभाळताना तिला वेळोवेळी खोटेही बोलावे लागले, तिला सोडून तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

ट. खाण्यापिण्याच्या वेळा सांभाळताना तिची ओढाताण झाली, तो मागे वळून न पाहता निघून गेला.

ठ. तिला वेळी अवेळी फिरण्यासाठी घरातून बाहेर पडायला लावले, तो गेला, मागे वळूनही न पाहता निघून गेला.

जान्हवीला सोडून जाणारा हा आहे तरी कोण? याचे उत्तर हवे आहे ना तुम्हाला? चला तर मग, अभ्यासपुस्तकात याचे उत्तर शोधू या!

२२ थोडी गंमत

▶ अ.पु. १८

जिथे बाग, तिथे फुले

इकडे आड, तिकडे विहीर

पूर्वी मुलगी, आता बाई

जिथे शाळा, तिथे मुले

इकडे माडी, तिकडे गाडी

पूर्वी ताई, आता आई

इथे चित्र, तिथे मित्र

आधी प्रश्न, मग उत्तर

अगोदर गंमत, नंतर जंमत

इथे भेळ, तिथे खेळ

आधी दाम, मग काम

अगोदर स्वैपाक, नंतर पंगत

२. आता तुम्ही - तुम्हाला सुचताहेत का काही मजेशीर जोड्या?

तुमच्या मदतीसाठी हे काही शब्द -

आजी - भाजी, खड्डा - गड्डा, पोळी - गोळी, पाणी - लोणी, भांडण - तंटण ,

किडा - विडा, मुद्दा - गुद्दा

जिथे

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

शिक्षक / शिक्षिका

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी

उदा. ढग - पाऊस

जिकडे ढग, तिकडे पाऊस

जिकडे ढग, तिकडे पाऊस

पैसा - गर्दी

जिकडे पैसा, तिकडे गर्दी

गुलाब - काटे

जिकडे गुलाब, तिकडे काटे

आई - बाळ

जिकडे आई, तिकडे बाळ

झाड - सावली

जिकडे झाड, तिकडे सावली

पुस्तक - ज्ञान

जिकडे पुस्तक, तिकडे ज्ञान

चोर पळाला - पोलीस पळाले

जिकडे चोर पळाला, तिकडे पोलीस पळाले

सराव

२३

व्यावहारिक मराठी

नियम

पोलीस आयुक्त,

बृहन्मुंबई

दिनांक: ९/६/२००६

मुंबई पोलिस कायदा, १९५१

क्रमांक : १२७६/कक्ष-१०, चित्रपटशाखा / ०६

सिनेमाव्यतिरिक्त अन्य मनोरंजनाच्या जागा आणि पूलखेळ, पार्लर्स, संगणकीय खेळ, सायबरकॅफे, इंटरनेट किंवा आंतरजाल कनेक्टिव्हिटीसह खेळ, बोलिंगअॅली, पत्ते खेळण्याच्या खोल्या, सोशलक्लब, स्पोर्टस् क्लब, डिस्को, मेळे व तमाशा यांसह सार्वजनिक मनोरंजनाच्या प्रयोगांना परवानगी देणे व त्यांचे नियंत्रण करणे याबद्दल नियम १९६० या नियमावलीत दुरुस्ती करण्याच्या मसुद्याच्या महाराष्ट्र शासन राजपत्रात भाग चार-क मध्ये अधिसूचना दिनांक २४ ऑगस्ट २००६ रोजी प्रसिद्ध करण्यात आलेली होती.

सायबर कॅफे, संगणक किंवा वास्तवाभासी खेळांसाठी विशेष नियमावली :

२४६ : वैयक्तिक ओळख -

- (अ) सायबर कॅफेला भेट देणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीने कोणतीही अधिप्रमाणित फोटो ओळख - पत्रिका, पारपत्र, महाविद्यालयाचे ओळखपत्र, पॅनकार्ड, वाहन चालक परवाना, कार्यालयीन ओळखपत्र वगैरे सादर करणे आवश्यक राहिल.
- (ब) परवानगी दिलेल्या प्रत्येक सायबर कॅफेने वापरण्याची प्रत्यक्ष रोजवही लिहून ठेवणे आवश्यक राहिल व त्यातील मजकूर वापरणाऱ्याने स्वतः लिहिला पाहिजे.

२४७ : प्रत्यक्ष मांडणी -

- (अ) सायबर कॅफेमध्ये संगणक वापरणाऱ्या एका व्यक्तीला संगणक वापरणाऱ्या इतर व्यक्तींपासून वेगळे करील असे पूर्णपणे बंदिस्त विभाजन सायबर कॅफेमध्ये असता कामा नये.
- (ब) सायबर कॅफेच्या आत कोणतेही विभाग (विभाजन) बसवण्यात किंवा बांधण्यात आले असल्यास त्याची उंची जमिनीच्या पातळीपासून साडेचार फुटांपेक्षा जास्त असता कामा नये.

शब्द	अर्थ	उदाहरण
व्यतिरिक्त	एखादी व्यक्ती किंवा वस्तू सोडून	त्याव्यतिरिक्त तो दुसरा कोणताही विचार करत नाही.
संगणक	कॉम्प्युटर	संगणकावर जगभराची माहिती मिळते
तमाशा	महाराष्ट्रातील एक लोककला	तमाशा बघायला लोकांना मज्जा वाटते.
नियंत्रण	एखाद्या गोष्टीवर ताबा असणे	गाडी चालवताना गाडीवर नियंत्रण ठेवावं लागतं.
दुरुस्ती	बिघडलेली वस्तू चांगली करणे	मी पंखा दुरुस्त करतोय.
मसुदा	कच्चा लिहिलेला लेख	मसुद्यात काही सुधारणा असतील तर सांगा.
राजपत्र	सरकारी नवे नियम आणि प्रमुख सूचना प्रकाशित करणारी सरकारी पत्रिका	राजपत्रात एखाद्या राज्य किंवा विभाग इत्यादीशी संबंधित गोष्टी प्रकाशित होतात.
अधिसूचना	सरकारी सूचना	परीक्षेबद्दल अचानक अधिसूचना आली आणि सगळ्या शाळांमध्ये गडबड उडाली.
प्रसिद्ध	विख्यात, प्रख्यात	लता मंगेशकर या एक प्रसिद्ध गायिका आहेत.
वैयक्तिक	फक्त व्यक्तीशी / स्वतःशी संबंधित	दुसऱ्याच्या वैयक्तिक आयुष्यात डोकावू नये.
सादर करणे	प्रस्तुत करणे / मांडणे / दाखवणे	वार्षिक सर्वसाधारण सभेत सचिवांनी वार्षिक अहवाल सदर केला.
मजकूर	लिहून काढलेला विचार	तू पत्रातला मजकूर वाचलास का?

१.१. चूक की बरोबर ते लिहू या.

क) वरील अधिसूचना वीजवापराबद्दल आहे.

ख) सायबर कॅफेला भेट देणाऱ्या व्यक्तीने ओळखपत्रिका
न दिल्यास त्याला प्रवेश मिळणार नाही.

ग) परवानगी दिलेल्या प्रत्येक सायबर कॅफेने डायरी लिहून ठेवावी.

घ) सायबर कॅफेच्या आत विभाग केल्यास बक्षीस मिळेल.

चूक	बरोबर

२. योग्य पर्याय निवडू या.

क) सिनेमाव्यतिरिक्त म्हणजे

- १) सिनेमाशिवाय २) फक्त सिनेमा ३) सिनेमामध्ये

ख) संगणकीय खेळांसाठी कशाची आवश्यकता आहे?

- १) कॉम्प्युटर / संगणक २) वही ३) फळा

ग) घराची मांडणी करणे म्हणजे

- १) घराची भिंत रंगवणे २) घराचे विभाजन करणे ३) घराची रचना करणे

घ) वरील परिच्छेदात 'प्रयोग' हा शब्द कशासाठी वापरला गेला आहे?

- १) वैज्ञानिक प्रयोगासाठी २) कार्यक्रमासाठी ३) वाक्यरचनेचा प्रकार म्हणून

च) परवाना देणे म्हणजे

- १) पैसे देणे २) मान देणे ३) परवानगी देणे

छ) गाडी चालवताना आपला गाडीवर ताबा असणे म्हणजे

- १) नियंत्रण असणे २) संयम बाळगणे ३) सत्ता असणे

ज) अधिसूचना कशाबद्दल आहे?

- १) सायबर कॅफेबद्दल २) वैयक्तिक माहितीबद्दल ३) सुट्टीबद्दल

झ) वैयक्तिक ओळख म्हणजे

- १) स्वतःबद्दलची माहिती सांगणे २) इतरांबद्दलची माहिती सांगणे
३) एखाद्या जागेबद्दलची माहिती

ट) हजर करणे म्हणजे

१) पैसे देणे

२) देणे / प्रस्तुत करणे

३) हजर असणे

ठ) दुरुस्ती करणे म्हणजे

१) बिघडणे

२) सुधारणे

३) बिघडवणे

ड) 'राहुल उद्यापासून इथे असता कामा नये' म्हणजे

१) काम नसणे

२) काम असणे

३) असू नये

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहू या.

क) नियम १९६० कशासाठी आहे?

ख) सायबर कॅफेतील विभाजन कसे व कुठपर्यंत असावे?

ग) सायबर कॅफेत प्रवेशासाठी कोणकोणत्या गोष्टी लागतात?

घ) वरील परिच्छेदातील कोणत्याही तीन खेळांची नावे लिहू या.

४. योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरू या.

(ठेवावी, असावे, करावी, नसावी)

क) सायबर कॅफेत प्रवेश करणाऱ्याने ओळखपत्रिका हजर

ख) सायबर कॅफेच्या मालकाने रोजवही लिहून

ग) सायबर कॅफेमध्ये बंदिस्त कक्षिका

घ) सायबर कॅफेच्या आतले कोणतेही विभाजन जास्तीत जास्त साडेचार फुटांपर्यंत

५. कंसात दिलेल्या क्रियापदाचे योग्य रूप लिहू या.

उदा. आम्हा सर्वांना पूल (खेळणे) **खेळायला** आवडतं.

क) रूपाला पार्लरला (जाणे) वेळ लागेल.

ख) मला इंटरनेट सर्फ (करणे) शिकवशील का?

ग) तुला (नाचणे) काय झालंय?

घ) तमाशा (बघणे) त्याला आवडतं.

च) मेळ्यात पाकिट (मारणे) आलेल्या चोराला पोलिसांनी पकडलं.

२४

खालील वाक्ये वाचू या.

१. माझं पेन, फाईल, लॅपटॉप आणि कागदपत्रे नेहमी हरवतात.
२. माझी फाईल, पेन, कागदपत्रे, आणि लॅपटॉप नेहमी हरवतो.
३. माझा लॅपटॉप, फाईल, कागदपत्रे, आणि पेन नेहमी हरवते.
४. माझी कागदपत्रे, पेन, लॅपटॉप आणि फाईल नेहमी हरवते.

टीप :

एखाद्या वाक्यात एकापेक्षा अधिक नामे येताना त्यांतील पहिल्या नामाचे लिंग व वचन सुरुवातीच्या नाम / सर्वनाम / विशेषण याला लागू होते, तर, शेवटच्या नामाचे लिंग व वचन क्रियापदाला लागू होते.

वरीलप्रमाणे वाक्ये तयार करू या.

१. मुलांनी पहिलं अक्षर, शब्द, ओळी आणि वाक्ये पाठ करावीत.

२. मी चांगली कविता, नाटक, लेख आणि कादंबऱ्या वाचल्या आहेत.

३. दिवसभर सारखा चहा, कॉफी, सरबते आणि ताक पोटात गेले.

४. परवडणारी टेबले, खुर्ची, कपाट आणि पंखे कुठे मिळतात?

५. बाबाने केलेले वडे, आमटी, भात आणि कोशिंबीर फस्त झाली.

२५

एक चित्रफीत पाहू या.

१. काकडी आणि बीटाची कोशिंबीर बनवण्यासाठी पुढीलपैकी कोणत्या गोष्टी लागतात?

साहित्य	हो	नाही
क. काकडी		
ख. बीट		
ग. दूध		

घ. हिरवी मिरची		
च. दही		
छ. मीठ		
ज. कोथिंबीर		
झ. साखर		
ट. आमचूर		
ठ. कढीपत्ता		
ड. लोणी		

२. आता गाळलेल्या जागी योग्य अर्थाच्या क्रियापदाचं योग्य रूप लिहू या.

क. प्रथम एका बाऊलमध्ये काकडीचा कीस आणि दुसऱ्या बाऊलमध्ये बीटाचा रस
.....

ख. दोन्ही बाऊलमध्ये दही दोन्ही बाऊलमध्ये थोडी थोडी कोथिंबीर,
साखर, मीठ, आमचूर आणि हिरवी मिरची घालून दोन्ही कोशिंबिरी एकजीव करून
.....

३. आता ही चित्रफीत पुन्हा पाहू या. या चित्रफितीमध्ये पुढील तिन्ही वाक्यांत एक शब्द चुकीचा दिला आहे. तो ओळखून योग्य पद्धतीने लिहू या.

क. बीटाचा

ख. काकडीचा

ग. प्रथम एका बाऊलमध्ये काकडीचा किस आणि दुसऱ्या बाऊलमध्ये बीटाचा
..... घ्यावा.

म्हणी आणि वाक्प्रचार

ऐकावे जनाचे करावे मनाचे

ज्याचं करावं बरं, तो म्हणतो माझंच खरं

एकाने गाय मारली म्हणून दुसऱ्याने वासरू मारू नये

अंथरूण पाहून पाय पसरावेत

पेरावे तसे उगवते

स्वतःच्या पायावर कुऱ्हाड मारून घेणे

संभाषण करू या.

स्वतःच काही ना काही गोंधळ घालणे
गडबड करणे
काम व्यवस्थित पार पाडणे
कामात व्यत्यय येणे
कामात दखल देणे
कामातला उत्साह संपणे
कामाचे निरीक्षण करणे
कामाचे परीक्षण करणे
अवघड काम पत्करणे

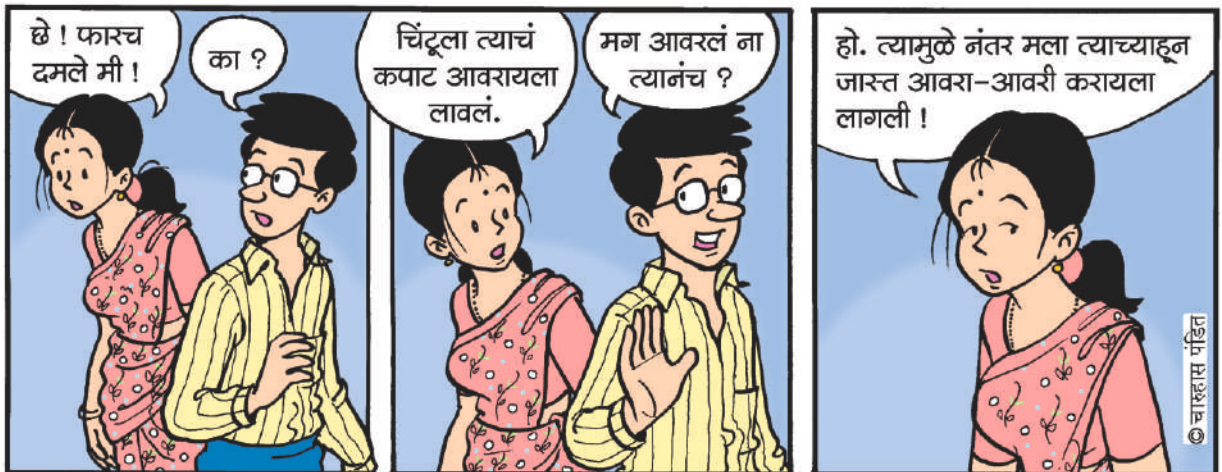
शब्दसंपदा

नाम : जोडशब्द

ती लपाछपी
ती लपवाछपवी
ती टोलवाटोलवी
ती ओढाताण
ती दमछाक
ती धावपळ
ती धावाधाव
ती पडापड
ती घडामोड
ती अळमटळम
ती थरथर
ती मळमळ
ती देवाणघेवाण

चिंद्

दृष्टिक्षेप

नाम

तो नकाशा, ते नकाशे	ती जखम, त्या जखमा	ते स्वप्न, ती स्वप्ने / ती स्वप्नं
तो अनुभव, ते -	ती परी, त्या पऱ्या	ते प्रोत्साहन, ती प्रोत्साहने / ती प्रोत्साहनं
तो तंटा, ते तंटे	ती टेकडी, त्या टेकड्या	ते प्रदूषण, ती प्रदूषणे / ती प्रदूषणं
	ती कादंबरी, त्या कादंबऱ्या	
	ती कविता, त्या -	
	ती रचना, त्या -	
	ती चिट्ठी, त्या चिट्ठ्या	
	ती वाट, त्या वाटा	
	ती सावली, त्या सावल्या	
	ती धुंदी, -	

दृष्टिक्षेप

क्रियापद	विशेषणे	इतर शब्द	क्रियाविशेषण
न्याहाळणे	खरी	नावीन्य	सतत
जिंकणे	हसरी		अचानक
कमवणे	लाजरी		केवळ
आवरणे	देखणा		
गोंजारणे	शहाणा		
उडवणे	सडपातळ		
विसरणे	नम्र		
हरवणे	वैयक्तिक		
मळवणे	निर्जीव		
	ठराविक		

आता मला हे येतं...

विध्यर्थ, आज्ञार्थ : सकारात्मक / नकारात्मक

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

सर्वनाम + तृतीया + क्रियापदाचे विध्यर्थ रूप

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

कधीतरी / काहीतरी

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

सूचना देणे / सल्ला देणे / नियम सांगणे

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

हवंय / नकोय

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

जिथे / तिथे, पूर्वी / आत्ता, आधी / मग, अगोदर / नंतर

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी

जोड क्रियाविशेषणे : इकडेतिकडे, रात्रीअपरात्री ...

☐ उत्तम ☐ चांगलं ☐ जेमतेम ☐ फारच कमी